

אלו טרפות פרק שלישי חולין

ס.

עין משפט
נר מצוה

רגג א מיי פ"א מהל'
כלאים הלכה ה סמג
לאון רעט טושי"ע י"ד סי'
רלע ספק ג:

תורה אור השלם

- המקרה בפנים
עליוהיו השם עבים
רכובו המהלך על כנפי
רוח: תהלים קד ג
- ויתביט לך משר פר
מקור מפרשי:
- ההלים סל לב
והכלו השמים והארץ
וכל צבאם:
- ידי בבוד יי לעולם
ישמח יי בצמחיו:
- ויאמר אלהים תרשא
הארץ דשא עשב מוריע
ויעץ עץ פרי עשה פרי
למנו אשר יעוץ בו על
הארץ ויהי כן:
- בראשית א יא

לעני רש"י

- דיושבולטור"ש
[דישבולטור"ש]. ספלה
[מתוך להתרת פקעות].
אשקנזי"ש
[אישקנזיא"ש]. דרולות.
דישבולטור"ד
[דישבולטור"ד]. לסתור.

רבינו גרשום

- וניצבות ליה לחמא.
כלומר בעינא ליכרה לו
כירה: פוק בבית. כלומר
הכן לו הכירה אגודה
דימא: כנושא. כלומר
מכבדי רחבה ויולחאי
מולפין הרחבה הרוח
והגשמים: מסתורית.
אשריוול בלעז: וסתר
ורולאי: כלר עושה בה
מלאכה: כרסתן ופרסתן.
כלומר סימנין של שור
כרסו גדול ופרסתיו
גדולות: מאי נפקא מינה
למקח ומכר. כלומר
מי שמוכר שור לחברו
כרסתן ופרסתן איבעי
ליה למיהב: מסייע ליה
לריב"ל. כלומר מה דאמר
רב יהודה שור שהקריב
אדם הראשון קרנותיו
קדומות לפרסתיו מסייע
ליה לריב"ל דאמר כל
מעשה בראשית בקומתן
אדם הראשון קרנותיו
לצבינתם נבראו. כלומר
הקבי"ה שאל להם צרכנם
שאברא אתכם: לדעתן
נבראו. בכלל

מסורת הש"ס

א [עין מוס' יבמות סג.
ד"ה זכין]. ב [פסגות כהה.
א] פ"י כשכחה לקנות
השור בדוק אם יש לו כרס
גדולה כר עיין ערוך בערך
כרס א'. ד [שבת כח:
ע"ז ת. ט"ז, ט] [ע"ז
ת. א]. ה [ר"ה יא, ו] ז [נ"ל
לדעתן]. ח [גס חמא
למנו]. ט [נ"ל חמא ד"ה
מקורן מרמי]. י [וח
לשון הערוך וערך צ' א']
כל מעשה בראשית לקומתן
נבראו לצניון נבראו פירוש
לקומתן גדולים מלאים ולא
קטנים שזריחין לגדל לדעתן
נבראו ולא כדעת המינקות
פ"י [לצניון לשון יופי
כמו לצני ר"י]. כ [ביתר
למחמת מורה]. ל [נ"ל
וכר הכהן]. מ [עין
מוס' יבמות שם שכתבו
כסם פסיקתא שמונה שמות
ויו"ן]. נ [פ"א בעשר ד"ה
חמא כסם שכולת הביאור
השלי"ק דף מו: דפוס א"ש
ד"ה סכלל בעולה]. ס [נ"ל
אשעה]. ע [לקמן פכ:]

גליון הש"ס

נמ' אלא צביונם. עיין
בפרש"י על
בראשית א כה: תוב' ד"ה
הריב וב' מביעא ליה
ל"י אושעיא. עיין לקמן
פכ ע"ב מוס' ד"ה
ולאסוף:

מוסף רש"י

מקורן תרתי משמע.
דקסם מקורן כל קרני
ושבת כח). והיטב ליה
משור פר. אמר דוד
ותביט לה מפלמי משה,
שכיו שיהי שור דהיט
אומי יוס טעול כדכתיב
שור או כשז וגר, הרי
עשוי וגמגר כפר שאל
כן ג' שאלתי מקוריו לא
חסר [ע"ז ח]. בקומתן
נבראו. שור עס קרני
מגוללין, ויוון שאל לאסו
תכלה מלאך קרנותיו
קדומות לפרסתיו (שם).
בדעתן נבראו. שאלם
אם תפלין להצלות ואמרו
כן [ר"ה יא. ושם: לדעתן].
בעיבונם. נעטם כל אחד
ואחד ונדפסו כל אחד
ואחד (שם).

שיטה מקובצת

א שור דרכו להיות
קרסתן ופרסתן: ב אלא
א"כ תגדלו כל הצורך:
ג שר העולם אמרו קשה:
ד משום דכתיב למיניהו
בעשיה או א"כ אפי' בארץ
מיבעיא ליה לרי' אישיה
דאמר: ה גרשם על מלות
דבעי התם הרביע ועל
מלות מהו מי י"ב דאמר
ר"ל המרביע [שני מינים
בשרים] לוקח דגמורין:
ו איצטרך את חוקותיו
לחוקים שחקקתי לך כבר:
ז וא"ת הא דפריך התם:

להדי יומא. נגד השמש: דאליצינ ליה נהמא. אחקן לו סעודה:
לגירא דרבינא. על שפת נהר ששמו רבינא: דריות עלמא. להתקבץ
סם חילותיו והוא נמכוין למקום שמהא רוח שולטת בו: כנשיה
לימא. טאקטו לים: כנושא. מכבדי צמים מפני אצק העולה וכבר הס
כלו לאכול כל זה: אי הכי. דנפיש
חיילותיו כ"כ לא מצינא: מספוריתא.
דיושלטייר"ש בלע"ז: דוללי אשקניי"ש.
וקימו זה היה למאורשים: ספר דוללי.
דישבולטור"ד: משקל לא שקיל
הטובה משנתנה: שור. דרכו להיות
אזכרתן ופרסתן צעל כרס רחבה
ופרסות רחבות: גנובסיה. ונבו:
שור שהקריב אדם הראשון. כדאמרין
בלפני ארדיהן במסכת ע"ז (דף ת.):
מקורן מפרים. שור של אדם הראשון
קאי: קרניו קודמין לפרסותיו. שכל
שוורים פרסותיהם נולדות עמם
וקרנותיהם גדלים לאחר זמן אצל של
מעשה בראשית בקומתם נבראו
וצקניהן וכשיאל מן הארץ ראשו
תחלה נמלאו שקדמו קרנותיו לפרסותיו:
בקומתם נבראו. ולפיכך קדמו קרנותיו
שחרי עמו נוצרו ויאלו תחלה והיינו
שור פר ציוס שהיה שור היה גדול
כפר. שור בן יומו קרוי שור כדכתיב
(ויקרא כג) שור כי יולד פר קיימא
לן בן שלש (פרה פ"א משנה ג):
מקורן מרמי משמע. שכן סתם
שוורים: לדעסם. שהודיעם שיצאם
והם נילוחו: לצביונם. צדמות שזכרו
להם: שר העולם. מלאך הממונה:
בצילנות נאמר למיניהו עושה פרי
למינו אצל צורעים לא נאמר בצולאתם
למינו אצל ציליתם נאמר מזרע
זרע למיניהו: שאין דרכן לאסא
נערצוביא. שהרי גדולים הן וענפיהן
מרוצין ואין ראוין ליגדל רכופים
ותכופים כי אם מפחוים: אמר
הקצ"ה למיניהו. שיהא כל אילן בעצמו
בצחוק מתצירו שיהא לו הכיר: אנו.
שרצים אנו ודרכנו לאסא תכופין
ומעורצצין ואם אין מזהרים לאסא
כל עשז לצד הרי אין אנו ניכרין
זה מזה על אחת כמה וכמה: ישמח
ה' במעשיו. שכולן זהירין במאומי:
לר'

"בדעתן נבראו בצביונם נבראו
תקרי צבאם" אלא צביונם דרש רבי חנינא בר פפא
ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה
שאמר הקב"ה ה' למיניהו באילנות
נשאו דשאים קל וחומר בעצמן אם רצונו של
הקב"ה בערבוביא למה אמר
למיניהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין
דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב"ה
ה' לעולם ישמח ה' במעשיו בעי רבינא
הריב"ל שני דשאים זה על גב זה
לר'

בדעתן נבראו בצביונם נבראו
תקרי צבאם" אלא צביונם דרש רבי חנינא בר פפא
ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה
שאמר הקב"ה ה' למיניהו באילנות
נשאו דשאים קל וחומר בעצמן אם רצונו של
הקב"ה בערבוביא למה אמר
למיניהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין
דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב"ה
ה' לעולם ישמח ה' במעשיו בעי רבינא
הריב"ל שני דשאים זה על גב זה
לר'

בקומתן נבראו. לא צעי למימר שנבראו
צעמיה דהא אמרין
צפרק אחד דיני ממונות (פסהדרין דף לה):
הראשון רביעית מוקה צו נשמה חמישית עמד על
רגליו אלא בקומתן
היינו שנגמרה כל קומתן מתחלתן: אלא תיקרי
צבאם אלא צביונם.
י' פירש צערוך דכולהו נפקי מצביונם
שהוא לשון יופי כמו (ישעיה ד) ללצי
ולתפארת ומאחר שהן ציופיין זהו
בקומתן ולדעתן שהיופי לא יצא אלא
אם כן ס נגדל כל הנוכך ועוד יש
לומר דקומתן נפיק מלשון הנצח:
פסוק זה שר העולם אמרו.
לפי מה שמפרשין לחנוך

זה מטערון כמו שיער הפייט ס תקוף
מטערון ס שנהפך לאש מבשר ואומר
דהוא שר העולם כמו שיער הפייט
שר המשרת נער נקרא הוא מטערון
הנכחד והטורא ולמרין צפרק קמא
דיצמות (דף נו: וס) נער הייתי גם
זקנתי ולא ראיתי פסוק זה שר העולם
אמרו ס וקשה מכאן דמשמע דשר
העולם היה בשעת ימי בראשית
ושמא אגדות הס שחלוקות זו על זו
ומי שסובר דמטערון הוא שר העולם
לית ליה לחנוך זה מטערון א"כ מה
שקרא הפייט למטערון נער לא בשביל
הפסוק של נער הייתי אלא לפי שכתוב
בספר יסיופיון דלמטערון יש לו ס צעז
שמות וחשיב נער וגם מצינו דנער
שם מלאך הוא כדכתיב (ויכיה ג)
רוץ אל הנער הלז: הריב"ב שני
דשאין זה ע"ג זה מהו. ואם תאמר
מתניתין היא במסכת כלאים צפרק
קמא (משנה ו) אילן נטועין אילן צפרק
ולא ירק צירק ועוד תנן (שם משנה ח)
אין נותנין זרע דלעת בתוך החלמית
מפני שהוא ירק צירק וי"ל דמצעיא
ליה צחולה לארץ דשרו כלאי זרעים
ואסירי הרכבת האילן כדאימא צסוף
פרק קמא דקדושין (דף נט.) דדרש
שדך למעטוי כלאי זרעים שצחובה
לארץ והרכבת אילן אסורה מדכתיב
(ויקרא יט) את [וגו'] צהמתך לא תרביע
כלאים שדך לא תזרע כלאים מה
צהמה צהרצבה אף שדך צהרצבה
ומה צהמה צין צחק צין צחולה לארץ
אף שדך צין צחק צין צחולה לארץ
ומצעיא ליה אי חשיבא ליה הרכבת
זרעים כהרכבת אילן משום דכתיב
חצנה למיניהו או לא אי נמי אפילו
צחק ממצעיא ליה לר' ס אושעיא
דאמר ס עד שזרע חטה ושעורה
ותרין צמפולת יד דלילמא מתניתין
דכלאים כרצין אי נמי צחאר כלאי
זרעים ואליצא דרצין איירי הכא
דאמר צהקומן זוטא (מנחות דף טו:)
קנבוס ולוף אסרה מורה שאר זרעים
לא אי נמי לציני נח קממצעיא ליה

בדעתן נבראו בצביונם נבראו
תקרי צבאם" אלא צביונם דרש רבי חנינא בר פפא
ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה
שאמר הקב"ה ה' למיניהו באילנות
נשאו דשאים קל וחומר בעצמן אם רצונו של
הקב"ה בערבוביא למה אמר
למיניהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין
דרכן לצאת בערבוביא אמר הקב"ה
ה' לעולם ישמח ה' במעשיו בעי רבינא
הריב"ל שני דשאים זה על גב זה
לר'

דשרו צכלאי זרעים ואסירי צהרצבת האילן
כדאימא פרק ארבע מיתות (פסהדרין ס.)
ונפקא לן מדכתיב (סס) את חוקותי
ששמורו חוקים
שחקקתי לך כבר צהמתך לא תרביע
כלאים שדך לא תזרע כלאים והיינו
צהרצבה דומיא צהרצבה וסחקקתי לך
כבר היינו לציני נח
דכתיב צה למיניהו צחילנות וצהמה
למיניהו אסור כלאים משמע דמוכח
צסוף שור שנגח את הפרה (צ"ק נה.)
ס דצעי התם הרביע
שני מינים שצים מהו מי גמרי
למיניהו מיצבה או לא ומצעיא לן אי
היו הרכבת ירק צירק כמו הרכבת
אילן צחילן והיו צכלל שדך ואע"ג
דכתיב למיניהו איצטרך את חוקותי
שחקקתי לך כבר דלא הוה ידעינן
דלמיניהו אלא לאסור כלאים אי לא
כתיב חוקותי ואי לא למיניהו
מאלת חוקותי לחוד לא הוה נפקא לן
דה"א חוקותי ס שחקקתי לך כבר
צמרה וס"ס ה' ספיק התם אלא
מעמה ושמתם את חוקותי מאי חוקות
שחקקתי לך כבר איכא ומאי קשיא
הא לא מוקמינן האי אצני נח אלא
משום דלשכתן נמי דכתיב למיניהו
צמעשה בראשית וי"ל דמ"מ פריך
שפיר דכי היכי דהאי לא קאי אצני
נח האי נח ומשיי דהתם כתיב חוקותי
צמר ושמתם אצל הכא כתיב חוקותי
קודם צממרה:

אמרה